

## Obsah

|                                                                   |           |
|-------------------------------------------------------------------|-----------|
| <b>Úvod</b>                                                       | <b>11</b> |
| <b>Zdravotní postižení nepřeje průměrnosti</b>                    | <b>12</b> |
| Stephen William Hawking (8. 1. 1942)                              | 14        |
| Helena Kellerová (27. 6. 1880 - 1. 6. 1968)                       | 16        |
| Anne Mansfield Sullivanová (1866 - 1936)                          | 18        |
| Robert J. Smithdas (7. 6. 1925)                                   | 19        |
| Mobi Urbanová (28. 7. 1914 - 22. 1. 1988)                         | 20        |
| Panteon ohluchlých, nedoslýchavých a neslyšících osobností        | 23        |
| Doporučená literatura                                             | 29        |
| <b>Sluchově postižení</b>                                         | <b>30</b> |
| Sluchově postižení, nedoslýchaví, ohluchlí a neslyšící            | 30        |
| Tři zcela různá postižení                                         | 32        |
| Nedoslýchaví                                                      | 33        |
| Ohluchlí                                                          | 34        |
| Prelingválně neslyšící                                            | 35        |
| Proč zneužívání pojmu „neslyšící“ poškozuje neslyšící děti?       | 37        |
| Neslyšící podle kulturní definice                                 | 38        |
| Doporučená literatura                                             | 42        |
| <b>Stručné dějiny vzdělávání neslyšících</b>                      | <b>43</b> |
| Starověk                                                          | 43        |
| XVI. století                                                      | 45        |
| XVII. a XVIII. století                                            | 48        |
| První školy pro neslyšící                                         | 52        |
| Abbé de l'Epée (1712 - 1789)                                      | 52        |
| XIX. století                                                      | 56        |
| Gallaudetova univerzita                                           | 58        |
| Role rodičů                                                       | 61        |
| Jitka Haunerová-Staňková                                          | 62        |
| Doporučená literatura                                             | 65        |
| <b>Školství v Čechách a na Moravě</b>                             | <b>66</b> |
| Pražský ústav pro hluchoněmé - 1786                               | 66        |
| Moravsko-slezský ústav pro hluchoněmé v Brně - 1832               | 74        |
| Ústav pro neslyšící děti židovského náboženství v Mikulově - 1844 | 75        |
| Diecézní ústav pro hluchoněmé v Litoměřicích - 1858               | 76        |
| Diecézní ústav pro hluchoněmé v Českých Budějovicích - 1871       | 77        |
| Diecézní ústav pro hluchoněmé v Hradci Králové - 1881             | 79        |

|                                                                      |     |
|----------------------------------------------------------------------|-----|
| Útulna pro hluchoněmé dívky a ženy v Horní Krči u Prahy - 1893       | 80  |
| Ivančice a Lipník - 1894                                             | 81  |
| Šumperk - 1907                                                       | 82  |
| Valašské Meziříčí - 1911                                             | 83  |
| Ústav pro hluchoněmé v Plzni - 1913                                  | 84  |
| První český ústav pro hluchoněmé v Praze - 1916                      | 86  |
| První pomocná škola městská pro hluchoněmé v Praze - 1917            | 89  |
| Pokračovací škola pro hluchoněmé v Praze - 1920                      | 90  |
| Ústav pro hluchoněmé v Dolní Lukavici u Plzně - 1922                 | 91  |
| Svatojanský ústav pro hluchoněmé dívky v Hradci Králové - 1928       | 91  |
| Ústav sociálně zdravotní péče o hluchoněmou mládež v Praze - 1930    | 92  |
| Ústav pro hluchoněmé, škole odrostlé dívky v Bechyni - 1930          | 92  |
| Učebné dílny pro hluchoněmé v Praze - 1939                           | 92  |
| Veřejná škola pro nedoslýchavé v Praze - 1945                        | 94  |
| Logopedický ústav hl.m. Prahy - 1946                                 | 95  |
| Zestátnění a kategorizace škol - 1948                                | 95  |
| Základní odborná škola pro neslyšící ve Zlíně - 1948                 | 95  |
| Gymnázium pro mládež s vadami sluchu - 1954                          | 96  |
| Škola v Kyjově - 1954                                                | 96  |
| Škola v Liberci - 1955                                               | 97  |
| Jesle pro sluchově postižené v Místku - 1961                         | 98  |
| Prodloužení povinné školní docházky a změny kategorizace škol - 1978 | 98  |
| Škola v Ostravě-Porubě - 1982                                        | 98  |
| Změna názvu škol na „školy pro sluchově postižené“ - 1991            | 98  |
| Dvouletá střední škola pro sluchově postižené v Praze - 1992         | 99  |
| Vysokoškolské studium neslyšících v Brně - 1992                      | 99  |
| Institut pro neslyšící v Berouně - 1993                              | 100 |
| Střední zdravotnická škola pro sluchově postižené v Berouně - 1994   | 100 |
| Doporučená literatura                                                | 101 |

## **Spolky a život neslyšících a nedoslýchavých** **102**

|                                                                 |     |
|-----------------------------------------------------------------|-----|
| Podpůrný spolek hluchoněmých sv. Františka Saleského v Praze    | 102 |
| Období 1906 - 1914                                              | 104 |
| Zemský spolek pro péči o hluchoněmé v Království českém - 1915  | 105 |
| Období 1916 - 1919                                              | 108 |
| Zemská ústřední jednota hluchoněmých pro Moravu v Brně - 1919   | 109 |
| Domov hluchoněmých v Brně                                       | 110 |
| Od roku 1920 do roku 1921                                       | 112 |
| Československý svaz spolků hluchoněmých                         | 113 |
| Období 1922 - 1925                                              | 116 |
| Spolek nedoslýchavých a později ohluchlých Efeta v Praze - 1925 | 118 |
| Od roku 1926 do Mezinárodního sjezdu hluchoněmých v Praze 1928  | 121 |
| Mezinárodní sjezd hluchoněmých v Praze 1928                     | 122 |
| Od Mezinárodního sjezdu do roku 1938                            | 127 |
| Středomoravský spolek hluchoněmých v Kroměříži - 1938           |     |
| a Spolek neslyšících ve Zlíně                                   | 129 |
| Od září 1938 do okupace                                         | 130 |
| Od okupace do roku 1948                                         | 131 |
| Likvidace spolků po únoru 1948                                  | 136 |

|                                                                                |                |
|--------------------------------------------------------------------------------|----------------|
| <b>Období Svazu invalidů</b>                                                   | <b>142</b>     |
| Léta padesátá a šedesátá                                                       | 142            |
| Pražské jaro a vzdor proti sovětské okupaci - leden 1968 až duben 1969         | 148            |
| Opožděný příchod „Pražského jara“ do Svazu invalidů - vznik specifických svazů | 149            |
| Opožděný příchod normalizace - od roku 1970 do roku 1974                       | 150            |
| Agónie - po listopadu 1989                                                     | 154            |
| <b>Renesance spolkové činnosti od roku 1990</b>                                | <b>157</b>     |
| <b>Doporučená literatura</b>                                                   | <b>160</b>     |
| <br><b>Časopisy</b>                                                            | <br><b>161</b> |
| Noviny pro hluchoněmé - 1916                                                   | 161            |
| Obzor hluchoněmých - 1918                                                      | 162            |
| Plzeňský hluchoněmý                                                            | 163            |
| Revue pro vzdělávání a výchovu hluchoněmých - 1923                             | 164            |
| Svépomoc hluchoněmých - 1926                                                   | 165            |
| EFETA - 1926                                                                   | 167            |
| Přítel - 1929                                                                  | 168            |
| Zájmy hluchých - 1930                                                          | 169            |
| Hluchoněmý - 1933                                                              | 171            |
| Československý neslyšící - 1937                                                | 171            |
| ABC neslyšících                                                                | 172            |
| Zpravodaj pro členy a přátele spolku neslyšících ve Zlíně - 1948               |                |
| a Zájmy neslyšících                                                            | 173            |
| Zpravodaj ústřední jednoty invalidů a Práce invalidů                           | 174            |
| Zpravodaj Svazu československých invalidů                                      | 176            |
| Zpravodaj - Vydání pro sluchově vadné - 1954                                   | 176            |
| Elán - Vydání pro neslyšící - 1969,                                            |                |
| Elán sluchově postižených - 1970                                               | 178            |
| Gong - 1972                                                                    | 179            |
| NONE - Novinky neslyšících sportovců z Jihlavska - 1979                        | 180            |
| Bulletin a INFO-zpravodaj                                                      |                |
| Federace rodičů a přátel sluchově postižených - 1990                           | 181            |
| Unie neslyšících - 1992                                                        | 181            |
| Bikatón - 1992                                                                 | 182            |
| NONE - Noviny pro neslyšící - 1994                                             | 182            |
| <br><b>Znakový jazyk a umělé posunkové systémy</b>                             | <br><b>183</b> |
| Český znakový jazyk                                                            | 184            |
| Umělé posunkové kódy                                                           | 186            |
| Fonemické posunkové kódy                                                       | 186            |
| Prstová abeceda                                                                | 187            |
| Znakovaná čeština                                                              | 188            |
| Doporučená literatura                                                          | 189            |
| <br><b>Odezírání</b>                                                           | <br><b>190</b> |
| Odezírání je schopnost, kterou lze pouze rozvinout, ale nikoliv naučit         | 190            |
| Zásady správné artikulace na neslyšící                                         | 191            |
| Doporučená literatura                                                          | 192            |

Doporučená literatura

197

**Orální metoda, totální komunikace a bilingvismus**

198

Orální metoda

199

Totální komunikace

202

Bilingvální vzdělávání

204

Doporučená literatura

205

**Likvidace znakového jazyka na školách v ČSR**

206

**Pokusy o znovuzavedení znakového jazyka do škol**

211

**Česká bibliografie**

215

**Seznam obrázků**

219

**Rejstřík**

225